

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

28 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)

SSN Adam Doliwa (sprawozdawca)

SSN Ewa Stefańska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 28 maja 2026 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Banku w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z 12 sierpnia 2022 r., I ACa 1292/21,

w sprawie z powództwa P.K. i P.K.1

przeciwko Bankowi w W.

o ustalenie i zapłatę,

oddala skargę kasacyjną.

Adam Doliwa
(P.H.)

Jacek Grela

Ewa Stefańska

UZASADNIENIE

P.K. i P.K.1 wniesli o ustalenie nieważności umowy kredytu hipotecznego
nr [...] oraz zasądzenie
od strony pozwanej na ich rzecz solidarnie kwot: 49 870,42 zł wraz z odsetkami

ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, oraz 45 471,51 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Ewentualnie powodowie wniesli o zasądzenie kwoty 168 945,43 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Wyrokiem z 11 czerwca 2021 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo w całości – w zakresie roszczeń głównych i ewentualnych (pkt 1) i rozstrzygnął o kosztach procesu (pkt 2).

Wyrokiem z 12 sierpnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi zmienił zaskarżony wyrok w następujący sposób: ustalił, że umowa nr [...] o kredyt hipoteczny zawarta 17 sierpnia 2009 r. przez powodów P.K. oraz P.K.1 z Bankiem1 spółką akcyjną w W. jako poprzednikiem prawnym pozwanego jest nieważna (pkt I.1); zasądził od pozwanego na rzecz powodów w częściach równych następujące kwoty: 49 870,42 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 20 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty; 45 471,51 CHF z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 20 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty (pkt I.2) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania odwoławczego (pkt II).

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjął je za własne. Zgodnie z tymi ustaleniami, istotnymi z punktu widzenia rozpoznania skargi kasacyjnej, 7 lipca 2009 r. P.K. i P.K.1 złożyli wniosek do Banku1 (poprzednika prawnego pozwanego Banku), działającego ówczesnie pod firmą Bank, o udzielenie kredytu hipotecznego w kwocie 300 000 zł indeksowanego do CHF i rozłożenie jego spłaty na 30 lat.

W toku ubiegania się o kredyt powodowie podpisali oświadczenia kredytobiorcy związane z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką, w myśl którego wnioskodawca: został zapoznany przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego; będąc tego świadomy rezygnuje z możliwości zaciągnięcia kredytu w PLN; ponosi ryzyko kursowe a wysokość kursu ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku i wysokość raty; został też poinformowany, że saldo kredytu jest wyrażone w walucie obcej.

Na podstawie zawartej 17 sierpnia 2009 r. umowy Bank udzielił powodowi kredytu w kwocie 300 000 zł z przeznaczeniem na budowę domu. Kredyt był indeksowany kursem CHF. Wyplata miała nastąpić w PLN po przeliczeniu na CHF według kursu nie niższego niż kurs kupna walut zgodnie z Tabelą Kursów obowiązującą w banku momencie wypłaty środków z kredytu. W umowie ani w regulaminie nie było żadnej wzmianki o sposobie ustalania kursów poszczególnych walut. Umowa została zawarta za pomocą wzorców umownych stosowanych przez bank udzielający kredytu.

Wyplata kredytu została zrealizowana przez przelew na rachunek bankowy wskazany przez powodów.

W dniu 13 marca 2012 r. strony zawarły Aneks nr [...] do umowy, na podstawie którego spłata udzielonego kredytu miała następować w walucie obcej (CHF).

Kredytobiorcy sporządzili zestawienie, z którego wynikało, że w okresie od 26 marca 2012 r. do 5 czerwca 2020 r. tytułem spłaty rat kapitałowo-odsetkowych uiszcili na rzecz banku kwotę 45 471,51 CHF, co po kursie średnim NBP z dnia spłaty każdej raty wynosi łącznie 168 945,43 zł.

Pismem z 30 marca 2020 r. powodowie wezwali stronę pozwaną do polubownego rozwiązania sporu przez podpisanie porozumienia w zakresie wzajemnych rozliczeń stron z uwagi na pierwotną nieważność zawartej umowy kredytu. W razie nieuwzględnienia opisanego żądania, powodowie wezwali pozwanego bank do zapłaty na swoją rzecz w terminie do 25 kwietnia 2020 r. kwoty 58 586,11 zł, tytułem zwrotu nadpłaty będącej skutkiem stosowania przez bank abuzywnych klauzul umownych, stanowiącej różnicę pomiędzy sumą rat kapitałowo-odsetkowych pobranych dotychczas przez bank, a sumą rat wyliczonych bez abuzywnego mechanizmu waloryzacji.

Następcą prawnym Banku1 jest obecnie Bank w W.

Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska Sądu Okręgowego i wywiódł, że klauzule indeksacyjne zawarte w umowie były nieprecyzyjne i niejednoznaczne.

Zdaniem Sądu drugiej instancji powodowie nie zostali poinformowani przez stronę pozwaną przed zawarciem umowy o ryzyku kursowym. Nadto w umowie nie

wskazano precyzyjnie, na podstawie jakich kryteriów bank ustalał kurs wymiany waluty obcej, zarówno w momencie uruchomienia kredytu, jak i spłaty poszczególnych rat.

W ocenie Sądu Apelacyjnego kryteria sporządzania tabeli kursów kupna i sprzedaży walut obcych nie poddawały się kontroli, były nieprzewidywalne i niesprawdzalne dla konsumenta.

Sąd Apelacyjny uznał, że zakwestionowane w pozwie postanowienia łączące strony umowy, są w świetle art. 385¹ k.c. niedozwolone, kształtują bowiem prawa i obowiązki powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają ich interesy.

Nie budziło wątpliwości Sądu Apelacyjnego, że sporna umowa, po wyeliminowaniu klauzul niedozwolonych, nie mogła obowiązywać w pozostałym zakresie. Nie było możliwe dalsze funkcjonowanie umowy, której - po wyłączeniu z niej postanowień niedozwolonych - nie da się wykonać, to jest określić sposobu świadczenia przez strony i wysokości świadczenia. Wyeliminowanie z umowy postanowień dotyczących indeksacji prowadzi do powstania luki niepozwalającej wykonać umowy.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi skargę kasacyjną wywiodła strona pozwana, zaskarżając go w całości, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.: art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 4 ust. 2 Dyrektywy 93/13; art. 3 ust. 1 i 4 ust. 1 Dyrektywy 93/13; art. 69 ust. 3 pr. bank; art. 65 § 2 w zw. z art. 358 § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13; art. 385¹ § 2 k.c.; art. 189 k.p.c.; art. 496 k.c. w zw. z art. 497 k.c.; art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c.

Skarżący bank wniósł o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji w całości i orzeczenie co do istoty sprawy, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi (omyłkowo wskazanego w Warszawie) do ponownego rozpoznania.

Powodowie nie złożyli odpowiedzi na skargę kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna pozwanego banku, jako bezzasadna, podlegała oddaleniu.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia licznych przepisów prawa materialnego należy wskazać, że są to zarzuty na ogół w ostatnich latach przedstawiane przez pozywane banki w tzw. sprawach frankowych, a bezzasadność zdecydowanej większości z nich została już przesądzona w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Zasadniczy zarzut podnoszony przez pozwany bank sprowadza się do zakwestionowania interesu prawnego powodów, który uzasadniałby dochodzenie przez nich ustalenia nieważności umowy kredytu, oraz do zakwestionowania zaistnienia podstaw upoważniających Sąd drugiej instancji do stwierdzenia nieważności spornej umowy.

Jak wynika ze stanu faktycznego ustalonego w sprawie, P.K. i P.K.1 zawarli z pozwanym bankiem umowę kredytu indeksowanego kursem CHF. Według Sądu Apelacyjnego postanowienia dotyczące przeliczenia kwoty kredytu i spłacanych rat na CHF są abuzywne, bez nich umowa nie może funkcjonować, co prowadzi do wniosku o jej nieważności. Skarżący bank podważał to stanowisko, formułując zarzuty, które, jak wyżej wspomniano, wielokrotnie były już przedmiotem orzeczniczej analizy.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym skargę kasacyjną podzieliła poglądy judykatury, według których określenie wysokości należności obciążającej kredytobiorcę z odwołaniem do tabel kursowych ustalanych jednostronnie przez bank, bez wskazania obiektywnych kryteriów oznaczania kursu waluty, jest nietransparentne, pozostawia pole do arbitralnego działania banku i obciąża kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz narusza równorzędność stron umowy kredytu (zob. np. wyroki SN: z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 48; z 13 października 2022 r., II CSKP 864/22, OSNC 2023, nr 5, poz. 50). Takie postanowienia umowne, kształtując prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszają jego interesy, są niedozwolone, i nie wiążą konsumenta; art. 385¹ k.c. (zob. wyroki SN: z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22; z 27 maja 2022 r., II CSKP 314/22; z 9 września 2022 r., II CSKP 794/22; z 28 października 2022 r., II CSKP 902/22). Postanowienia te należy uznać za niedozwolone niezależnie od tego, czy swoboda banku w ustaleniu kursu waluty jest pełna, czy też w jakiś sposób ograniczona, np. w razie

wprowadzenia możliwych maksymalnych odchyleń od kursu ustalanego z wykorzystaniem obiektywnych kryteriów.

Sąd drugiej instancji prawidłowo ocenił, jako niedozwolone, klauzule przeliczeniowe zawarte w umowie stron, gdyż pozwalały one pozwanemu bankowi na arbitralne (dowolne) ustalanie kursu walutowego stanowiącego podstawę do określenia wysokości udostępnionej powodowi kwoty kredytu i wysokości poszczególnych rat. Umowa łącząca strony nie limitowała swobody strony pozwanej w ustalaniu kursu waluty, zatem nie tworzyła realnego instrumentu chroniącego powodów przed ryzykiem arbitralności i nadużyć ze strony banku. Odwołanie się w umowie do kursu ustalanego jednostronnie przez bank – bez wskazania zasad jego obliczania – umożliwiało mu oddziaływanie na wysokość zadłużenia kredytobiorców.

Należy też zauważyć, że wykładnia art. 385¹ § 1 k.c. w kontekście pojęcia „głównych świadczeń stron” w aktualnej judykaturze Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości. Klauzule przeliczeniowe zastrzeżone w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej określają główne świadczenie kredytobiorcy (zob. m.in. wyroki SN: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22). W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej podkreśla się również, że za postanowienia umowne mieszczące się w pojęciu głównego przedmiotu umowy w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy uważać te, które określają podstawowe świadczenia w ramach danej umowy i które z tego względu charakteryzują tę umowę (zob. wyroki TSUE: z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Árpád Kásler i Hajnalka Káslerné Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt, pkt 49-50; z 26 lutego 2015 r., C-143/13, Bogdan Matei i Ioana Ofelia Matei przeciwko SC Volksbank România SA, pkt 54; z 23 kwietnia 2015 r., C-96/14, Jean-Claude Van Hove przeciwko CNP Assurances SA, pkt 33, i z 20 września 2017 r., C-186/16, Ruxandra Paula Andriciuc i in. przeciwko Banca Românească SA, pkt 35). Za takie uznawane są klauzule waloryzacyjne (indeksacyjne albo denominacyjne), jak i postanowienia odnoszące się do ustalonego w walucie obcej mechanizmu waloryzacji świadczeń (określane niekiedy jako „klauzule ryzyka walutowego”), które

wiążą się z obciążeniem kredytobiorcy (konsumenta) ryzykiem zmiany kursu waluty i związanym z tym ryzykiem zwiększenia kosztu kredytu (zob. wyroki TSUE: z 20 września 2017 r., C-186/16, Andriuc i in., pkt 37; z 20 września 2018 r., C-51/17, OTP Bank i OTP Faktoring, pkt 68; z 14 marca 2019 r., C-118/17, Dunai, pkt 48; z 3 października 2019 r., C-260/18, Dziubak, pkt 44).

Wobec powyższego zarzuty naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 65 k.c., art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 4 ust. 1 i ust. 2 i art. 6 ust. 1 i ust. 2 dyrektywy 93/13 w zw. z art. 385¹ § 1 k.c. okazały się bezzasadne.

Konsekwencją stwierdzenia, że dane postanowienie umowne ma charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., jest działająca *ex lege* sankcja bezskuteczności niedozwolonego postanowienia, połączona z przewidzianą w art. 385¹ § 2 k.c. zasadą związania stron umową w pozostałym zakresie (zob. m.in. uchwałę SN z 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 87, oraz uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56, a także m.in. wyroki SN: z 30 maja 2014 r., III CSK 204/13; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 8 lutego 2023 r., II CSKP 978/22). Uznanie bowiem, że postanowienia dotyczące przeliczania kwoty kredytu i uiszczanych spłat na walutę obcą są niedozwolonymi postanowieniami umownymi oznacza, że zgodnie z art. 385¹ § 1 zd. 1 k.c. nie wiążą one kredytobiorców. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyjaśnił, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, iż warunek umowny uznany za nieuczciwy należy co do zasady uznać za nigdy nieistniejący, tak, by nie wywoływał on skutków wobec konsumenta. W związku z tym sądowe stwierdzenie nieuczciwego charakteru takiego warunku powinno mieć z reguły skutek w postaci „przywrócenia” sytuacji prawnej i faktycznej konsumenta, w jakiej znajdowałby się on bez tego warunku (zob. wyrok TSUE z 21 grudnia 2016 r., C-154/15, C-307/15 i C-308/15, Francisco Gutiérrez Naranjo i Ana María Palacios Martínez przeciwko Cajasur Banco i Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA (BBVA), pkt 61-62).

Przed wszystkim jednak Sąd Najwyższy w uchwale całego składu Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC 2024, nr 12, poz. 118),

ugruntował dotychczasową linię orzeczniczą i przyjął w szczególności, co ma znaczenie w materii objętej sporem w niniejszej sprawie, że:

1. W razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.

2. W razie niemożności ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

3. Jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron.

Należy wskazać, że odstępienie od zasady prawnej, a taki status ma uchwała całego skład Izby Sądu Najwyższego, jest możliwe tylko przez wydanie kolejnej uchwały w analogicznym składzie (art. 88 ustawy o SN).

W związku z powyższym nie był również uzasadniony zarzut skargi wskazujący na możliwość wypełnienia luki w umowie, powstałej na skutek usunięcia z niej klauzuli przeliczeniowej (art. 385¹ § 1 k.c.), przez odwołanie się do mechanizmu ustalania kursu walutowego przewidzianego w art. 358 § 2 k.c., tj. przyjęcia na potrzeby wyliczeń średniego kursu franka szwajcarskiego w NBP. W kwestii ewentualnego stosowania przepisów prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, w celu zastąpienia wyeliminowanych z umowy postanowień abuzywnych, należy odwołać się do zacytowanego powyżej punktu 1 uchwały z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22. W tym kontekście zasadne jest również wskazanie na wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 26 marca 2019 r., C-70/17, Abanca Corporación Bancaria SA przeciwko Albertowi Garcíi Salamance Santosowi i Bankia SA przeciwko Alfonsowi Antoniowi Lau Mendozie i Verónice Yulianie Rodríguez Ramírez, w którym wykluczono, aby sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w umowach (pkt 54). Oznacza to,

że nieuprawnione jest zastąpienie przez sąd postanowień niedozwolonych innymi, gdyż prowadziłoby to w istocie do zmiany treści łączącej strony umowy. Możliwość takiej zmiany umowy przez sąd stoi w sprzeczności z celami prewencyjnymi dyrektywy 93/13, gdyż przedsiębiorcy wiedzieliby, że nawet w razie zastosowania klauzuli niedozwolonej umowa zostanie skorygowana przez sąd w sposób możliwie najpełniej odpowiadający ich woli, a jednocześnie dopuszczalny w świetle przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych (zob. też wyrok TSUE z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, I.W. i R.W. przeciwko Bankowi B. S.A., pkt 68). W związku z tym należy stwierdzić, że nie jest dopuszczalne zastosowanie przepisów o charakterze dyspozytywnym w celu zastąpienia wyeliminowanych z umowy postanowień abuzywnych.

Warto podkreślić, że wyeliminowanie abuzywnych klauzul przeliczeniowych nie prowadzi do utrzymania w mocy umowy kredytu indeksowanego kursem CHF, jako kredytu złotowego, oprocentowanego według stawki LIBOR (zob. np. wyroki SN: z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; z 13 kwietnia 2022 r., II CSKP 15/22; z 26 kwietnia 2022 r., II CSKP 550/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 694/22; z 20 maja 2022 r., II CSKP 796/22; z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 875/22; z 30 maja 2023 r., II CSKP 1536/22; z 22 czerwca 2023 r., II CSKP 1484/22; por. jednak odmiennie wyroki SN: z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22; z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22; z 18 sierpnia 2022 r., II CSKP 387/22; z 28 września 2022 r., II CSKP 412/22; z 23 listopada 2022 r., II CSKP 923/22; z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 272/22).

Za niezasadny uznać także należało zarzut naruszenia art. 189 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego powszechnie dopuszcza się bowiem wystąpienie z żądaniem ustalenia nieistnienia stosunku kredytu ze względu na nieważność umowy kredytu (zob.m.in. wyroki SN: z 10 maja 2022 r., II CSKP 163/22; z 20 czerwca 2022 r., II CSKP 701/22; i z 28 lipca 2023 r., I CSK 611/22; zob. także uchwały SN: z 23 września 2020 r., III CZP 57/10, OSNC 2011, Nr 2, poz. 14; i z 15 września 2020 r., III CZP 87/19, OSNC 2021 r., Nr 2, poz. 11; oraz wyrok SN z 6 listopada 2015 r., II CSK 56/15). Skuteczne powołanie się na interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. wymaga wykazania przez powoda, że wyrok wydany w tego rodzaju sprawie wywoła takie konsekwencje prawne w stosunkach między stronami, w wyniku których ich sytuacja prawna zostanie określona jednoznacznie,

nie będzie budziła wątpliwości, co spowoduje w konsekwencji, iż zostaną usunięte - niepewność co do istnienia określonych praw i obowiązków stron oraz ryzyko ich naruszenia w przyszłości (zob. wyrok SN z 12 stycznia 2022 r., II CSKP 212/22). Skarżący bank nie wykazał potrzeby ponownego badania kryteriów zastosowania w sprawach kredytów frankowych art. 189 k.p.c.

Sąd Najwyższy wyjaśnił w uchwale z 19 czerwca 2024 r. (III CZP 31/23, OSNC 2025, Nr 3, poz. 25), że prawo zatrzymania (art. 496 k.c.) nie przysługuje stronie, która może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony. Również w uchwale z 5 marca 2025 r. (III CZP 37/24) Sąd Najwyższy przyjął, że w razie dochodzenia od banku zwrotu świadczenia spełnionego na podstawie umowy kredytu, która okazała się niewiążąca, bankowi nie przysługuje prawo zatrzymania na podstawie art. 496 w zw. z art. 497 k.c.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym skargę kasacyjną w całości podziela oba ww. poglądy, nie aprobuje poglądu przeciwnego, wyrażonego np. w uchwałach Sądu Najwyższego z 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20, OSNC 2021, Nr 6, poz. 40; z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, Nr 9, poz. 56; z 28 lutego 2025 r., III CZP 126/22. Zarzut naruszenia art. 496 w zw. z art. 497 k.c. okazał się również chybiony.

Z kolei w uchwale składu siedmiu sędziów z 5 marca 2025 r., III CZP 37/24, Sąd Najwyższy stwierdził wprost, że w razie dochodzenia od banku zwrotu świadczenia spełnionego na podstawie umowy kredytu, która okazała się niewiążąca, bankowi nie przysługuje prawo zatrzymania na podstawie art. 496 w zw. art. 497 k.c. Z uzasadnienia tej uchwały wynika, że podstawowym argumentem przeciwko przyjęciu, iż bank może powołać się na prawo zatrzymania, jest uznanie, że umowa kredytu nie ma charakteru umowy wzajemnej. Stanowisko przeciwne do tego ostatniego stwierdzenia Sąd Najwyższy zajął w uchwale siedmiu sędziów z 28 lutego 2025 r., III CZP 126/22. W orzeczeniu tym nie wypowiedział się jednak wprost co do tego, czy bank może powoływać się na prawo zatrzymania.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., skargę kasacyjną oddalił.

Adam Doliwa
(P.H.)
[SOP]

Jacek Grela

Ewa Stefańska